

6 Organisatie, kennis en communicatie

6.1 Organisatie en instrumenten

6.1.1 Inleiding

De voorbereiding van het beleid, de afstemming en de uitvoering van het Integraal Waterbeheersplan Gelders Rivierengebied 1 (IWGR-1) vindt plaats in nauwe samenwerking tussen de vijf deelnemende waterschappen. Het Integraal Waterbeheersplan Gelders Rivierengebied 2 is één van de vruchten van deze samenwerking. In dit hoofdstuk wordt de organisatie van het IWGR-2 beschreven.

6.1.2 Huidige organisatie

Beleidsvoorbereiding, afstemming en uitvoering van het IWGR vindt momenteel in de volgende projectstructuur plaats:

Bestuurlijk

Op bestuurlijk niveau krijgt de samenwerking vorm binnen het Gestructureerd Waterschapsoverleg Rivierengebied (GWOR). In het GWOR hebben de voorzitters en de secretaris-directeuren van de deelnemende waterschappen zitting. Binnen dit overleg worden voorstellen van de ambtelijke Coördinatie en Adviesgroep (CAI) betreffende het integraal waterbeheer bestuurlijk beoordeeld en afgestemd. De uiteindelijke besluitvorming vindt in de afzonderlijke dagelijkse en algemene besturen plaats.

Ambtelijk

Op ambtelijk niveau draagt de Coördinatie en Adviesgroep IWGR (CAI) zorg voor de beleidsvoorbereiding, afstemming en uitvoering van het IWGR-1. De CAI adviseert het GWOR over zaken betreffende het integraal waterbeheer en bewaakt de uitvoering en de afstemming van maatregelen in het kader van IWGR-1. In de CAI hebben sectorhoofden en medewerkers integraal waterbeheer zitting. Door de CAI wordt jaarlijks een Voorjaarsnotitie uitgebracht. In deze Voorjaarsnotitie wordt de voortgang van het IWGR beschreven en worden eventuele beleidsontwikkelingen en/of beleidswijzigingen toegelicht, inclusief de daaruit voortvloeiende consequenties voor het IWGR. De Voorjaarsnotities vormen de basis voor de begrotingen van de deelnemende waterschappen. Ten behoeve van de uitvoering en afstemming van het IWGR zijn drie werkgroepen onder voorzitterschap van één van de leden van de CAI werkzaam, waarin de vakinhoudelijke specialisten de CAI adviseren over diver-

se, het integraal waterbeheer betreffende, zaken. Het betreft de werkgroepen 'Waterbodems', 'Stedelijk water' en 'Water en ecologie'. De zelfstandige werkgroep 'Communicatie' adviseert de CAI in zaken aangaande de communicatie, extern en intern.

6.1.3 Toekomstige organisatie

Het is van belang dat de voortgang van de uitvoering van het IWGR-2 wordt bewaakt. Voor het volgen van de uitvoering en de eventuele beleidswijzigingen wordt jaarlijkse een evaluatie uitgebracht in combinatie met een Voorjaarsnotitie.

Met name het laatste jaar is gebleken dat binnen de huidige organisatiestructuur, bestaande uit GWOR, CAI en de genoemde werkgroepen, de vereiste werkzaamheden voor afstemming, beleidsvoorbereiding, bewaking voortgang en het uitbrengen van voorjaarsnotities op goede wijze plaats vinden. Het is dan ook wenselijk, mede in verband met de onzekerheden rond de reorganisatie van het waterschapsbestel in het Rivierengebied, de huidige structuur te handhaven en, mede ten behoeve van de begrotingen, de nadruk te leggen op het jaarlijks uitbrengen van een Voorjaarsnotitie.

6.1.4 Juridische instrumenten

Vergunningverlening voor het waterkwaliteitsbeheer

Het zuiveringsschap verleent Wvo-vergunningen (Wvo=Wet verontreiniging oppervlaktewater) voor directe en indirecte lozingen. Voorbeelden van directe lozingen waarvoor een vergunning is vereist, zijn het lozen van het effluent van een rioolwaterzuiveringsinstallatie, overstorten, lozingen van hemel- en terreinwater. Voorbeelden van indirecte lozingen waarvoor een vergunning is vereist zijn AMvB-bedrijven en lozingen op zuiveringen.

Bij het beoordelen en verlenen van Wvo-vergunningen hanteert het zuiveringsschap de volgende uitgangspunten:

- Aard en omvang van de lozing (emissiespoor)
 - Ketenbenadering:* preventie, hergebruik, 'end of pipe'.
 - Stofspecifieke aanpak:* Voor zwarte lijststoffen geldt: toepassing van best bestaande techniek, toetsing restemissie op basis van MTR-waarden, lozingsverbod voor nieuwe lozingen.
 - Stoffen die relatief schadelijk zijn: sanering op basis van de best uitvoerbare technieken. Immissie wordt getoetst aan de MTR-waarden.
 - Voor stoffen die redelijk onschadelijk zijn, geldt: water-

kwaliteitstoets op basis van de MTR-waarden. Voor deze groep wordt ten hoogste sanering volgens best uitvoerbare techniek voorgeschreven.

Stand still beginsel: de waterkwaliteit mag niet verslechteren, zwarte lijst stoffen: emissies mogen niet toenemen.
Vervuiler betaalt: dit is uitgewerkt in regels voor de heffing van de zuiveringslasten.

- **Waterkwaliteitsspoor**

De aard van het ontvangend oppervlaktewater dan wel de ontvangend rioolwaterzuiveringsinstallatie, bepaalt of de lozing acceptabel is. In het algemeen wordt gestreefd naar een situatie waarbij de toestroom van de belastende stoffen geen belemmering vormt voor het bereiken van de gewenste waterkwaliteit.

- **Integrale milieufweging**

Bij de afweging van maatregelen ter beperking van emissies naar water moet ook gekeken worden naar het rendement op langere termijn, de effecten op andere milieucompartimenten dan water en de effecten op het duurzaam gebruik van grondstoffen.

- **Prioritering**

De zwaarste verontreiniging moet het eerst worden aangepakt.

Handhaving van het waterkwantiteitsbeheer

Uitgangspunt is preventie. Als er desondanks toch overtredingen zijn, dan voert het zuiveringsschap een consequente en consistente repressieve handhaving. De intensiteit van die handhaving wordt bepaald door de ernst van de overtreding volgens een stappenplan.

Bestuurs- en strafrecht worden gecombineerd. Het zuiveringsschap is verantwoordelijk voor de handhaving van de WVO (bestuursrecht). Het ministerie van Justitie is verantwoordelijk voor de handhaving van algemene rechtsprincipes (het strafrecht). Het ministerie van Justitie en het zuiveringsschap hebben gemeenschappelijke afspraken om de uitvoering bestuursrecht en strafrecht optimaal op elkaar af te stemmen en elkaar zo te laten versterken.

Naast de vergunning voor individuele lozing draagt het zuiveringsschap zorg voor de naleving van een aantal algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) op basis van de WVO voor het waterkwantiteitsbeheer in haar beheersgebied. Dit betekent dat het zuiveringsschap moet controleren of aan de gestelde maatregelen en voorschriften van de AMvB wordt voldaan. Uitvoeringsprogramma's zijn opgesteld om algemene regelgeving in gebied 'in te voeren'. Voorbeelden zijn:

- Lozingenbesluit Huishoudelijk afvalwater (1997).

- Lozingenbesluit Open Teelt en Veehouderij (2000).
- Lozingenbesluit WVO Glastuinbouw (1994).
- Lozingenbesluit WVO bodemsanering en proefbronnering (1997).
- Bouwstoffenbesluit bodem- en oppervlaktewaterenbescherming (1995).

De randvoorwaarden voor lozingen die onder deze AmvB's gelden, zijn landelijk vastgesteld. Waar een praktische uitvoering van deze randvoorwaarden dit vereist, vult het zuiveringsschap deze randvoorwaarden gebiedsgericht verder in.

Klachten

Als er klachten zijn voor over de waterkwaliteit, dan wikkelt het zuiveringsschap deze af. Ook hier is uitgangspunt om de oorzaak van de klachten structureel weg te nemen. Indien nodig dan zal de veroorzaker van de klacht gehandhaafd worden.

Vergunningverlening van het waterkwantiteitsbeheer

De Keur, voor wat betreft de watergangen en de Verordening Waterhuishouding Gelderland vormen de juridische instrumenten voor de uitoefening van de waterkwantiteitstaak van de waterschappen. De Keur is een autonome verordening op grond van de Waterschapswet en de provinciale verordening waterhuishouding Gelderland noemt het waterschapsbestuur als bevoegd gezag ten aanzien van vergunningen voor aan- en afvoeren, lozingen en onttrekkingen van water in relatie tot het peilbeheer. In de Keur zijn verbods- en gebodsbepalingen opgenomen voor wat betreft:

- Het lozen en onttrekken van oppervlaktewater maar dan met als doel de bescherming van de kwaliteit van de watergang zelf.
- Het instandhouden van de watergang.
- De bescherming van de zones voor onderhoud, maar bijvoorbeeld ook natuurvriendelijke oevers langs de watergang.
- De onderhoudsverplichtingen etc.

In de Keur is vastgelegd voor welke situaties ontheffing van de waterschappen benodigd is. In de Keur wordt verwezen naar de legger, die doorgaans voor een gebied van beperkte omvang wordt opgesteld. De situering en afmeting van watergangen en beschermingszones en kunstwerken zijn in de leggers vastgelegd. Daarnaast is vastgelegd welke watergangen door de waterkwantiteitsbeheerders worden onderhouden (A-watergangen) en welke door de eigenaren van aanliggende percelen (B-watergangen). Deze B-watergangen worden jaarlijks door de waterschappen geïnspecteerd

(schouw) of deze voldoende zijn onderhouden. Het zogeheten 'groot' onderhoud voor instandhouding van het profiel wordt echter door de waterschappen zelf verricht, zoveel mogelijk in samenwerking met de onderhoudsplichtigen. Voor de waterschappen is dit weliswaar géén plicht, maar men ziet dit vanuit het maatschappelijk belang als verdedigbaar. Zowel de Keur op de watergangen als de legger worden door de algemene besturen van de waterschappen vastgesteld. Leggers worden doorgaans voor een gebied van beperkte omvang opgesteld. Er wordt momenteel aan de verandering van wetgeving gewerkt op grond waarvan de waterschappen zelf de bevoegdheid zullen verkrijgen om een Verordening op de waterhuishouding vast te stellen.

Handhaving van het waterkwantiteitsbeheer

Ook hier is uitgangspunt preventie. De waterschappen hanteren een handhavingsbeleid waarbij op vele manieren, o.a. door communicatie in preventieve zin wordt gewezen op de aanwezigheid van watergangen en daarmee samenhangende publiekrechtelijke beperkingen.

Overtreding van de regels wordt gehandhaafd op basis van consistent handhavingsbeleid. De systematiek is daarbij dat eerst gepoogd wordt om tot een verantwoorde oplossing te komen doch dat zonodig gekozen wordt voor dwangmiddelen. De handhavingbevoegdheden die ontleend worden aan de Waterschapswet, de Algemene wet bestuursrecht, de Keur en de Verordening Waterhuishouding Gelderland, omvatten:

- Het houden van toezicht op de naleving van de algemene bepalingen en specifiek de ontheffings- en vergunningvoorschriften.
- Het opsporen van overtredingen van de verbodsbepalingen.
- Het toepassen van bestuursrechtelijke sanctiemiddelen (bestuursdwang, dwangsom, intrekken vergunning).

Het toepassen van sanctiemiddelen is een vorm van repressieve handhaving. Het heeft de voorkeur deze vorm van handhaving zo beperkt mogelijk te laten zijn door van preventieve handhaving uit te gaan. Dit houdt in het adequaat informeren van ingelanden en ingezetenen over de reikwijdte van de Keur. In het verlengde hiervan ligt het deskundig adviseren omtrent de voorgenomen activiteit in relatie tot de Keur. De wijze waarop de handhaving in de praktijk zal plaatsvinden (bijvoorbeeld technische aanvaardbaarheid, communicatie, gedogen), zal per waterschap in de bestaande handhavingsnota's worden afgestemd en zonodig worden geactualiseerd.

6.2 Kennis

6.2.1 Evaluatie

Eén van de belangrijkste taken van de waterbeheerder kan als volgt worden omschreven: het conditioneren van het watersysteem op zodanige wijze, dat optimale invulling kan worden gegeven aan de functies die zijn toegekend aan het gebied. Uiteraard is het van belang om bij functietoekenning rekening te houden met de fysische randvoorwaarden die het watersysteem stelt aan het gebruik van de ruimte. Gedegen kennis van het watersysteem is dus noodzakelijk om gerichte beheersmaatregelen met betrekking tot het waterbeheer adequaat te onderbouwen. Daarnaast is kennis een belangrijk instrument bij het onder de aandacht brengen van het belang van een goed functionerend watersysteem bij burgers, andere overheden en marktpartijen.

In de huidige situatie wordt slechts sporadisch kwantitatief gemeten aan de watersystemen van het Rivierengebied. In de Linge worden debieten en peilen bij de stuwen automatisch geregistreerd, terwijl in de overige gebieden dit slechts op beperkte schaal of op ad-hoc basis gebeurt. Hierdoor vormt op dit moment vooral empirische kennis de basis voor het strategische en operationele waterbeheer. Deze kennis is opgebouwd door praktijkervaring van betrokkenen met het watersysteem. In de loop van de jaren groeit de kennis van de betrokkenen aangaande de wijze waarop het watersysteem reageert. Deze kennis is echter subjectief en persoonsgebonden. Om deze kennis ook objectief te maken en om te voldoen aan de steeds hogere eisen die worden gesteld aan het waterbeheer, willen de waterbeheerders in het Rivierengebied komen tot een kwantitatieve beschrijving van de watersystemen door middel van het opzetten en uitvoeren van meetprogramma's.

De oppervlaktewaterkwaliteit in het Rivierengebied wordt wél structureel gemonitord. Doel van dit waterkwaliteitsmeetnet is om een gebiedsdekkend beeld te krijgen van de fysisch-chemische kwaliteit, waterbodempkwaliteit en biologische kwaliteit van het oppervlaktewatersysteem. Op grond van de meetdoelstellingen kan het meetnet verdeeld worden in een:

- Routinematig fysisch-chemisch meetnet (ten behoeve van normtoetsing en trenddetectie).
- Routinematig biologisch meetnet.
- Routinematig meetnet waterbodempkwaliteit.
- Meetnet zwemwater.

Een groot aantal meetpunten worden jaarlijks bemonsterd en een kleiner aantal in een cyclus van 3 jaar. De meetnetten zijn onderling verweven, hetgeen betekent dat een aan-

tal meetpunten deel uitmaakt van verschillende meetnetten. Hierdoor bestaat er een grote samenhang in meetinspanning, waardoor beter inzicht in de kwaliteit van het oppervlaktewatersysteem ontstaat.

6.2.2 Ontwikkelingen

In het Rivierengebied is op het beleidsterrein water een groot aantal ontwikkelingen gaande. De waterbeheerders staan voor de opgave hierop in te spelen door middel van toekomstgericht beleid. Hiervoor is kennis nodig. Gelet op de re-organisatie is een visie nodig hoe om te gaan met kennis in de nieuwe organisatie. De schaalgrootte van de nieuwe organisatie biedt immers de kans om te investeren en beleid te ontwikkelen op het gebied van kennismanagement. De keuze die voor ligt is er één tussen een organisatie die kennis zo veel mogelijk zelf in huis heeft en ontwikkelt en een organisatie die voor complexe vraagstukken een beroep doet op externe adviezen. Enkele concrete ontwikkelingen, die om gerichte kennis vragen, worden hieronder kort belicht:

- **WB21/flexibel peilbeheer**
In het rapport WB21 staan aanbevelingen voor het invoeren van de zogenaamde driestapstrategie: vasthouden, bergen en afvoeren. De wijze waarop deze strategie kan worden geïmplementeerd in het Rivierengebied vergt grondige kennis van het watersysteem. Toepassing van een bepaalde mate van flexibel peilbeheer past bij deze strategie.
- **Effect van klimaatsveranderingen**
Klimaatsveranderingen leiden tot een veranderende dynamiek van de rivieren. Doordat grotere schommelingen in rivierstanden zijn te verwachten, zal het aandeel van kwel vanuit de rivier en wegzijging naar de rivier toenemen. Perioden van toenemende droogte zullen daarnaast nopen tot extra waterinlaat vanuit de rivieren, terwijl in natte perioden grote neerslaghoeveelheden zullen moeten worden opgevangen.
- **Waterkwaliteit**
In het Rivierengebied is de algemene waterkwaliteit nog niet zoals gewenst. De oorzaak ligt in overstorten, agrarische lozingen, diffuse bronnen, waterinlaat, enz. Kennis van de achterliggende processen is nodig om de effecten van maatregelen zoals natuurvriendelijke oevers, saneren van overstorten, creëren waterdiepte te kunnen inschatten. Waterbalansen en daar aan gekoppelde stoffenbalansen kunnen invoer leveren voor waterkwaliteitsmodellen, die bovengenoemde maatregelen vervolgens kunnen beoordelen.

- **Buitenpolders en uiterwaarden**
De invloed van maatregelen in de uiterwaarden in het kader van 'Ruimte voor de Rivieren' zoals nevengeulen, zandwinning, uiterwaardverlaging, natuurontwikkeling, rivierverdieping, enz., hebben invloed op het watersysteem in het binnendijkse gebied. Verwacht wordt dat deze maatregelen leiden tot een vergroting van de kwelast. Hierop zal het watersysteem moeten worden toegerust.
- **Delegatie grondwaterbeheer**
De overdracht van (delen van) het operationele grondwaterbeheer naar het waterschap vraagt niet alleen om gerichte kennis over grondwaterstroming, maar ook kennis over grondwaterchemie, verdrogingsprocessen, ecohydrologie, zetting, etc. Deze kennis zal in huis moeten worden gehaald om deze nieuwe taak goed te kunnen uitvoeren.
- **Sturing op grondwater**
De wens is om het beheer van het oppervlaktewatersysteem meer te richten op functie-afhankelijke gewenste grondwaterstanden. Hoe deze wens zich vertaalt naar het Rivierengebied is nog niet duidelijk. Het Rivierengebied wordt namelijk gekenmerkt door zandige oeverwallen die onder invloed staan van rivierstanden en door zware komkleien waar de relatie tussen oppervlaktewater en grondwater beperkt is.
- **Diep grondwater**
In het Rivierengebied zal de jaarlijks onttrokken hoeveelheid grondwater in de planperiode stijgen tot ruim 81 miljoen m³. Ter illustratie: het Rivierengebied beslaat ongeveer 3 % van Nederland, terwijl ruim 12 % van de grondwaterproductie in Nederland er plaats vindt. Welke gevolgen dit heeft voor het waterbeheer is nog onbekend.

6.2.3 Aanpak

Opzetten van meetprogramma's ten behoeve van kennisontwikkeling

'Meten is weten' is een bekende kreet, maar waarom zijn de waterbeheerders gediend bij het opstellen en uitvoeren van een meetprogramma? Door middel van meten van de waterstromen in het gebied is het mogelijk om meer (be)grip te krijgen op het watersysteem. De meetprogramma's, die zich in eerste instantie richten op het registreren van peilen en debieten, vormen de basis voor de ontwikkeling van kennis van het watersysteem. Afstemming zal plaatsvinden met het reeds bestaande waterkwaliteitsmeetnet van Zuiveringschap Rivierenland. In het kader worden de mogelijkheden die meetgegevens bieden voor de waterbeheerder nader toegelicht.

Wat kan een waterbeheerder met meetgegevens?***Vergroting kennis over het gedrag van watersystemen***

Door het meten van de waterstromen kunnen waterbalansen worden opgesteld op basis waarvan kwantitatieve uitspraken mogelijk zijn over bijvoorbeeld de kwellast van een gebied, de beschikbare berging, enz. Dit soort (kwantitative) gebiedskennis is van belang om de discussie over de ruimtelijke inrichting van het gebied goed aan te gaan.

Het voorbereiden en toetsen van peilbesluiten

Door het meten aan het watersysteem kunnen peilbesluiten beter worden onderbouwd. Met behulp van meetgegevens kan immers worden nagegaan in hoeverre de vastgestelde peilen op de daadwerkelijke peilen aansluiten. Bovendien krijgt men inzicht in de dynamiek van het systeem en de bandbreedte van de optredende peilen.

Van een statisch peilbeheer naar een flexibel(er), dynamisch peilbeheer

Het ontwerp van watergangen is traditioneel vooral gericht op het afvoeren van neerslagoverschotten en het daarbij zo weinig mogelijk laten afwijken van vastgestelde waterpeilen. Fluctuatie van peilen (flexibel peilbeheer) is echter onvermijdelijk als voorraadbeheer de voorkeur krijgt boven afvoer. Metingen en berekeningen aan de schommelingen in de waterpeilen leiden tot inzicht wat toelaatbaar is en welke garanties kunnen worden gegeven.

Het bouwen van geijkte rekenmodellen

Rekenmodellen bieden de mogelijkheid om (extreme) situaties te simuleren en nader te onderzoeken. Om deze modellen betrouwbaar te kunnen gebruiken zijn meetgegevens nodig om de modellen goed te ijken. Het model kan bijvoorbeeld berekenen hoe het watersysteem reageert op grote neerslaghoeveelheden al dan niet in combinatie met hoge rivierstanden. Het model kan vervolgens inschatten waar wateroverlast optreedt en in welke mate. Bovendien kunnen de effecten van allerlei mogelijke maatregelen voor het bestrijden van wateroverlast worden berekend.

Risicomanagement

Het watersysteem is dynamisch. Parameters als waterpeilen, debieten, kwaliteiten, etc. bewegen zich binnen een bandbreedte met zeker overschrijdingskansen. Net als bij het ontwerp van dijken, is het watersysteem ontworpen met zekere faalkansen. Meetgegevens leveren informatie over de risico's.

Beslissings ondersteunende systemen

Een ontwikkelingslijn van het rekenmodel voor de lange termijn is het geschikt maken van het model als beslissingsondersteunend systeem. Hierbij wordt het model geschikt gemaakt om 'real-time' (op het moment zelf) berekeningen uit te voeren, bijvoorbeeld tijdens hoogwater, die de waterbeheerder kan ondersteunen bij het nemen van beslissingen.

Flexibel peilbeheer

De mogelijkheden van een flexibel(er) peilbeheer zullen in de planperiode worden onderzocht. Tot nu is het beheer gericht op het handhaven van vastgestelde zomer- en winterpeilen. Zeker in zwak hellende, vrij afstromende watersystemen, is voorraadbeheer echter belangrijk voor het reguleren en spreiden van de afvoer. Het afvlakken van de afvoerpieken zal tot gevolg hebben dat benedenstrooms de kans op wateroverlast verminderd. Binnen dit kader wordt tevens onderzocht binnen welke randvoorwaarden er mogelijkheden zijn om door middel van een natuurlijker peilbeheer de ecologische waterkwaliteit te verbeteren.

Grondwatergestuurd peilbeheer / GGOR

De vierde Nota Waterhuishouding geeft de provincies de taak om in 2002 het gewenste grond- en oppervlaktewaterregiem (GGOR) in de hele provincie vast te leggen. Het gewenste waterregiem geeft een streefbeeld voor de middel-lange termijn (2025) en zal uiteindelijk in het Waterhuishoudingsplan worden vastgelegd. Verschillende andere provincies en waterschappen geven momenteel al invulling aan deze taakstelling. Gelderland bevindt zich echter nog in het beginstadium. In de eerste planperiode zal in samenwerking met de provincie worden onderzocht hoe de wens om het beheer van het oppervlaktewatersysteem meer te richten op functie-afhankelijke gewenste grondwaterstanden concreet kan worden vertaald naar de specifieke situatie in het Rivierengebied.

Onderzoek naar nut en noodzaak van retentiegebieden

In 2000 is met het uitvoeren van de Linge-studie het hele stroomgebied van de Linge in een model gebracht. Belangrijkste conclusie was dat het watersysteem van de Linge grotendeels op orde is, maar dat er problemen kunnen optreden indien zich klimatologische veranderingen voordoen. De realisatie van retentiegebieden waar het binnendijkse water tijdelijk kan worden geborgen zou een oplossing kunnen zijn voor wateroverlast. In de eerste planperiode zal daarom de nut en noodzaak van dergelijke

retentiegebieden worden onderzocht. De waterbergingskan-senkaart van de provincie biedt hiertoe een eerste handvat.

Samenwerking met universiteiten en kennisinstituten

In de planperiode zal samenwerking met universiteiten en kennisinstituten worden gezocht om kennis te ontwikkelen en over te dragen. De waterbeheerders zullen de komende jaren namelijk worden geconfronteerd met een toenemende druk op het watersysteem. De belangrijkste ontwikkelingen zijn hierboven onder het kopje 'ontwikkelingen' reeds beschreven. Kennis van processen in het watersysteem maakt een gedegen afweging van belangen en risico's mogelijk. Bovendien bestaat er een maatschappelijke verantwoordelijkheid, ook bij de waterschappen, om deskundigen op te leiden die toekomstgericht de uitdagingen van het water-beheer gedurende de komende decennia aan kunnen gaan.

6.3 Communicatie

6.3.1 Evaluatie

Tijdens de eerste planperiode van IWGR-1 (1994-1998) zijn de eerste voorlichters bij de verschillende waterschappen aangetrokken en heeft de Voorlichting/communicatie langzaam maar zeker een volwaardige plaats gekregen binnen het IWGR-1. Eerst nog redelijk vrijblijvend en ad-hoc, later meer gestructureerd en planmatig in de vorm van een Werkgroep Communicatie IWGR.

Tijdens de verlengde planperiode van IWGR-1 (1998-2002) is communicatie door de professionelere werkwijze ook beter zichtbaar geworden. Er is een aparte IWGR huisstijl ontwikkeld en voor de verschillende projecten zijn communicatieplannen opgesteld en uitgevoerd. De grote communicatieprojecten zijn gezamenlijk met de vijf schappen uitgevoerd, terwijl de kleinere, gebiedsgebonden projecten in kleiner verband (met twee of drie waterschap-pen) opgepakt.

De Werkgroep Communicatie, – het voorlichtingsplatform van de 5 betrokken waterschappen – is verantwoordelijk voor de communicatie rondom het IWGR-2.

6.3.2 Ontwikkeling

De ideeën over waterbeheer zijn aan het veranderen. Het watersysteem moet veerkrachtiger worden, zoals dat in de IWGR-visie 'Water aan bod' is verwoord. Veranderingen zijn zonder goede communicatie en voorlichting echter moeilijk

te realiseren. De nieuwe inzichten in het waterbeheer moeten 'aan de man worden gebracht' en 'tussen de oren komen'. Met andere woorden: het nieuwe integraal waterbe-heer vereist een krachtige positionering richting pers, publiek, politiek en betrokken maatschappelijke organisa-ties. Ook de Commissie Waterbeheer 21e eeuw wijst op het dilemma dat de acceptatie van waterproblemen door de burger afneemt, terwijl er de komende jaren belangrijke stappen moeten worden gezet. Positief is dat 'water' een maatschappelijk thema is dat in de belangstelling is komen te staan.

Meer dan in het IWGR-1 ligt het accent de komende jaren op de uitvoering van zeer diverse maatregelen en projecten. Het welslagen hiervan is mede afhankelijk van een goede samenwerking en afstemming met andere partijen, waaron-der gemeenten en de agrarische sector. Voor deze samen-werking en afstemming is communicatie een onmisbaar instrument. Echter, het is geen tovermiddel waarmee IWGR doelen en -projecten per definitie zullen slagen. Ook andere instrumenten (bijvoorbeeld subsidies, sancties, handhaving etc) dragen hieraan bij.

De diverse concrete maatregelen en projecten die in de aan-komende planperiode gestalte krijgen, zijn zullen het draagvlak voor volgende projecten vergroten. Communicatie kan en moet daarvoor tijdig en systematisch worden inge-zet.

6.3.3 Aanpak algemeen

De algemene communicatiedoelstelling van het IWGR-2 is als volgt:

- Het plaatsen van het integraal waterbeheer en het IWGR-2 op de publieke-, politieke- en persagenda om draagvlak te verkrijgen voor een duurzame inrichting van het water-systeem in Gelders Rivierengebied.

Meer specifiek kunnen de volgende nevendoelestellingen geformuleerd worden:

- Het informeren van belanghebbenden en belangstellen-den, zowel buiten als binnen de waterschappen, over doel, nut en inhoud van de projecten en de maatregelen van het IWGR-2.
- Het creëren dan wel verbreden van draagvlak voor en het betrekken van derden bij de beleidsvorming, de uitvoe-ring en de financiering van projecten.
- Het bewustmaken en stimuleren van gedragsverandering op het gebied van waterkwaliteit (zoals het voorkomen van lozingen) en waterkwantiteit (zoals omgang met ste-

delijk water of retentiegebieden etc)

- Het signaleren van externe (maatschappelijke) ontwikkelingen en deze tijdig vertalen in communicatiestrategieën.
- Het bevorderen van de bekendheid met de activiteiten van de waterschappen in het algemeen.
- Het bijdragen aan de verbetering van het imago van de waterschap(pen) als professionele, pro-actieve en op externe samenwerking gerichte organisatie(s).

De doelgroepen verschillen per project maar bestaan, naast de burger, onder meer uit gemeentebestuurders en -ambtenaren, belangen- en beroepsorganisaties op agrarisch gebied, organisaties op het gebied van natuur en milieu, provincie, Rijkswaterstaat, voorlichters van andere overheden en bedrijven, scholieren en industrie (bedrijven).

Om deze groepen te bereiken zijn meerdere instrumenten beschikbaar waaronder brochures, folders, nieuwsbrieven, advertenties in regionale en huis-aan-huisbladen, discussie- en informatiebijeenkomsten, symposia, beurzen, tentoonstellingen, presentaties met illustratieve/grafische ondersteuning, excursies, e-mail, mondelinge contacten, internet, workshops, lezingen etc.

Naast voorlichting is ook aandacht voor educatie nodig. Deze educatie richt zich op kennisoverdracht, houding en mentaliteit alsmede op het verbeteren van het 'watergedrag'. De jeugd is immers de toekomstige klant van het water. Bij het Zuiveringschap Rivierenland is een educatief medewerkster in dienst. Dit is een wezenlijk onderdeel van de communicatie.

6.3.4 Aanpak per thema

Waterbeheer integraal... dan ook de communicatie integraal. Dit betekent dat niet alleen op afzonderlijke momenten over de verschillende thema's wordt gecommuniceerd, maar dat zoveel mogelijk wordt geprobeerd de verschillende thema's in samenhang onder de aandacht te krijgen. Daarnaast worden voor verschillende doelgroepen verschillende middelen van communicatie aangewend. Hierbij is het van belang om de communicatie zoveel op de betreffende doelgroep af te stemmen.

Waterkwantiteit

De commissie Waterbeheer 21ste eeuw heeft geconcludeerd dat burgers, politiek en media alleen belangstelling voor water tonen als plotseling een ramp dreigt. Tijdige communicatie over problemen en oplossingen in het waterbeheer

met belanghebbenden vindt onvoldoende plaats. Het draagvlak bij burger en politiek voor noodzakelijke maatregelen is beperkt en daarmee ook het draagvlak om financieel meer te investeren in het waterbeleid. Extra aandacht voor communicatie over hoogwater, wateroverlast en aanverwante zaken is nodig om de problematiek en mogelijke oplossingen onder de aandacht van de burgers en de politiek te brengen. Het omvormen van de gedachte 'water als bedreiging' naar 'water als bondgenoot' vereist een actieve aanpak.

Landbouw, natuur- en cultuurhistorische waarden

Waterschappen hanteren reeds lange tijd het begrip 'brede kijk'. Waterschappen houden bij de uitvoering van hun werk rekening met andere belangen, waaronder natuur en milieu, zonder daarbij natuurterreinbeheerders te worden. Het watersysteem is namelijk onlosmakelijk verbonden met het ecosysteem. Samenwerking en afstemming met zowel natuurorganisaties als agrarische belangenverenigingen zijn daarbij belangrijk. Het accent van de communicatie ligt voor dit thema vooral bij acceptatie en wederzijds begrip.

Stedelijk water

Water in de stad krijgt steeds meer prioriteit. Enerzijds door de sterke aanwas van nieuw stedelijk gebied, anderzijds door de overname van het beheer en onderhoud van water in de stad/ dorp dat tot nu toe door de gemeente wordt gedaan. Nieuw stedelijk water en overname bestaand stedelijk water vereisen communicatie die vooral is gericht op bewustwording en gedragsverandering, bij de waterschappen zelf, de gemeenten en de burgers. Te denken valt aan: ge(mis)bruik oevers stedelijk water, afkoppelen, terugdringen verontreinigingen, natuurvriendelijke oevers in de stad, waterplannen, kosten voor de burger etc. In de afzonderlijke communicatieplannen zal in aanvulling op de campagne die in 2000 richting de gemeenten is gevoerd, nagedacht worden over een publieksbrochure (hoe om te gaan met stedelijk water) en een symposium.

Waterkwaliteit

Voor 'bewustmaking', zodat mensen daadwerkelijk in hun 'watergedrag' veranderen, is een aangepast communicatie-aanpak nodig. Het gaat niet alleen om communicatie met particulieren, maar ook met bedrijven, gemeenten en belangen- en beroepsorganisaties. De communicatie moet mede invloed hebben op vermindering van het aantal lozingen en verbetering van het gedrag dat voortkomt uit onwetendheid. Wat dit thema betreft zal de communicatie zich richten op verschillende kwalitatieve doelen, zoals bijvoorbeeld het verminderen van de stikstofemissie. Om deze communicatie te

laten slagen is medewerking van andere overheden en (stands)organisaties en belangenverenigingen vereist. Daarnaast is natuurlijk de medewerking van de doelgroepen (burgers en bedrijven) noodzakelijk. Alleen communicatie is niet afdoende. Om een werkelijke omslag te bewerkstelligen binnen een redelijke termijn, zal goed gedrag moeten worden beloond (subsidies) en slecht gedrag worden 'gestraft' (boetes).

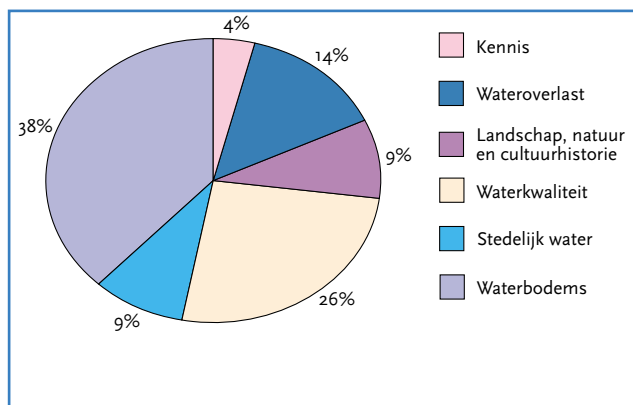
Waterbodems

De vervuilde waterbodems zijn een 'hot-item' in het Gelders Rivierengebied. De bestuurlijke ambitie is deze problematiek in 2015 te hebben opgelost. Een goede communicatie met betrokkenen zal de acceptatie en medewerking aan de verschillende baggerprojecten kunnen bevorderen. Vervuilde en niet vervuilde bagger behoeven een verschillende communicatie-aanpak. Doel is instemming en medewerking te verkrijgen. Baggeren en saneren zijn maatregelen die goede communicatie vergen op individueel niveau: vroegtijdig en rechte reeks contact met aanliggende eigenaren. Voor het baggeren in de stad kan tevens worden gedacht aan educatieve projecten.

7 Financiële consequenties

Totale en additionele kosten voor de uitvoering van het IWGR-2 beleid

Het IWGR-2 programma, zoals dat in dit rapport is gepresenteerd, heeft uiteraard financiële consequenties. Deze consequenties voor het totale Gelders Rivierengebied zijn opgenomen in tabel 7.1. De totale kosten van het plan over de vierjarige planperiode is berekend op f 54.249.000,-. De verdeling van de kosten over de verschillende thema's wordt weergegeven in het cirkeldiagram (zie figuur 7.1).

Figuur 7.1: Kostenverdeling van het IWGR-2 plan per thema.

Uit figuur 7.1 is te lezen dat 38% wordt besteed aan de sanering van de waterbodems en 26% aan de verbetering van de waterkwaliteit (samen 64%). 22% wordt besteed aan het thema natte infrastructuur (wateroverlast) en LNC-waarde. De overige 13% wordt besteed aan de thema's stedelijk water en kennis. De totale kosten van het IWGR-2 programma bestaan voor een groot gedeelte uit reeds lopende projecten en maatregelen. De bekostiging hiervan is reeds voorzien in de huidige meerjaren begroting. Het gaat hier vooral om de uitvoering van zaken die in het kader van het IWGR-1 beleid zijn gepland.

Additionele kosten ten gevolge van het nieuwe beleid.

De additionele kosten van de invoering van het nieuwe beleid, zoals geformuleerd in deze beleidsnota zijn weergegeven in tabel 7.1 voor het totale Gelderse Rivierengebied. De additionele kosten van het IWGR-2 plan worden geraamd op bijna f 3,6 miljoen per jaar. Ruim de helft hiervan vindt zijn oorzaak in de kosten voor het schoonmaken van de waterbodems. Daarna nemen de aanpak van wateroverlast en de waterkwaliteit het grootste deel van de groei van de kosten. Bij het waterkwantiteitsbeheer zijn de

	Eenheid	Totaal	Water-overlast	LNC	Water-kwaliteit	Stedelijk water	Water-bodems	Kennis
totale kosten								
<i>waterkwantiteits- en waterkwaliteitsbeheer</i>								
kosten in de planperiode 2002-2006	f 1.000,-	54.249	7.598	4.597	14.228	5.050	20.593	2.183
gemiddelde kosten per jaar	f 1.000,-	13.562	1.900	1.149	3.557	1.263	5.148	546
jaarlijkse additionele kosten								
<i>waterkwantiteitsbeheer</i>								
totaal	f 1.000,-	1.401	412	119	96	125	425	224
verandering omslag in relatie tot totale begroting	%	1,7%	0,44%	0,13%	0,10%	0,13%	0,62%	0,24%
verandering omslag in relatie tot begroting waterbeheer	%	2,7%	0,71%	0,20%	0,16%	0,21%	0,81%	0,38%
<i>waterkwaliteitsbeheer</i>								
totaal	f 1000,-	2.207	107	109	471	0	1.533	-14
verandering zuiveringsheffing	%	2,0%	0,1%	0,1%	0,4%	0,0%	1,4%	0,0%
<i>waterkwantiteits- en waterkwaliteitsbeheer</i>								
totaal	f 1.000,-	3.608	519	228	567	125	1.958	210

Tabel 7.1: Financiële consequenties van het IWGR-2 voor het totale Gelders Rivierengebied.

belangrijkste oorzaken van de stijging van de kosten de aanpak van de wateroverlast en het schoonmaken van de waterbodems. Bij het waterkwaliteitsbeheer vormt de sanering van de waterbodems de belangrijkste oorzaak. Ook maatregelen voor verbetering van de waterkwaliteit leiden tot een toename van de kosten.

Uit tabel 7.1 valt ook af te lezen dat de invoering van het nieuwe beleid van het IWGR-2 programma voor het waterkwantiteitsbeheer leidt tot een toename van de lasten van 2,7%, gerekend ten opzichte van de middelen die in 2001 werden besteed aan integraal waterbeheer (exclusief dijkbeheer). Indien deze stijging wordt gerelateerd aan de totale kosten voor het waterkwantiteitsbeheer (inclusief dijkbeheer), dan bedraagt deze stijging 1,7%. De zuiveringsheffing zal door de uitvoering van het IWGR-2 plan met 2% stijgen.

Verdeling van de kosten over de verschillende schappen

In tabel 7.2 is aangegeven welke kosten de vijf schappen voor de 6 thema's gepland hebben voor de planperiode en gemiddeld per jaar. Ook is aangegeven tot welke additionele verhoging van de kosten dat aanleiding geeft, uitgerekend in relatie tot de kosten in 2001 die reeds in de meerjarenbegroting zijn opgenomen. In bijlage 8 van dit rapport is een handleiding toegevoegd, voor het lezen van de tabel en de wijze waarop de getallen zijn berekend. Vergelijking van de kosten zoals opgenomen in tabel 7.2 voor de vijf schappen is gecompliceerd omdat de getallen afhangen van het bestaande kostenniveau (huidige meerjarenbegroting) en van de specifieke problematiek die in het beheersgebied van het betreffende schap speelt.

Lastenverhoging voor de verschillende categorieën

Bij het hanteren van de huidige lastentoedeling systematiek, bekend onder de naam "de Oldambt-methode" wordt de gemiddelde lastenverhoging, voor het gehele Gelders Rivierengebied, voor de verschillende categorieën als volgt berekend:

categorie ingezetenen:	een verhoging met 1,62%
categorie gebouwd:	een verhoging van 0,03%
categorie ongebouwd:	een toename van de lasten met 7,55%

De wijze waarop nu en in de toekomst de verdeling van de lasten over de verschillende categorieën moet worden berekend is momenteel onderwerp van discussie binnen en tussen de huidige waterschappen. Besluiten hierover zullen worden genomen in het kader van de geijkte procedures binnen de bestaande schappen dan wel door het overgangs-

bestuur voor het nieuwe waterschap. Het effect van de invoering van de methode Delfland zal tot gevolg hebben dat de verdeling van de lasten anders wordt.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES (bedragen maal f1000,-, tarieven in guldens)		THEMA'S						
kosten per waterschap	Eenheden	Totaal	Wateroverlast	Landschap, natuur en cultuurhistorie	Water kwaliteit	Stedelijk water	Water bodems	Kennis
polderdistrict Betuwe								
kosten in de planperiode 2002-2006	f 1000,-	4222	1695	346	0	566	1115	500
gemiddelde kosten per jaar	f 1.000,-	1056	424	87	0 1	42	279	125
verandering omslag: absoluut	f 1.000,-	526	112	42	0	91	206	75
verandering omslag: procentueel (1)	%	1,26%	0,25%	0,09%	0,00%	0,20%	0,49%	0,17%
verandering omslag: procentueel (2)	%	1,85%	0,37%	0,14%	0,00%	0,30%	0,72%	0,25%
polderdistrict Groot Maas en Waal								
kosten in de planperiode 2002-2006	f 1.000,-	8360	2636	568	272	752	3264	868
gemiddelde kosten per jaar	f 1.000,-	2090	659	142	68	188	816	217
verandering omslag: absoluut	f 1.000,-	355	33	48	24	70	93	87
verandering omslag: procentueel (1)	%	1,29%	0,12%	0,17%	0,09%	0,25%	0,34%	0,32%
verandering omslag: procentueel (2)	%	2,31%	0,21%	0,31%	0,16%	0,46%	0,61%	0,57%
polderdistrict Tieler- en Culemborgerwaarden								
kosten in de planperiode 2002-2006	f 1.000,-	3047	1084	237	35	157	1080	454
gemiddelde kosten per jaar	f 1.000,-	762	271	59	9	39	270	114
verandering omslag: absoluut	f 1.000,-	415	177	7	9	-36	200	58
verandering omslag: procentueel (1)	%	3,04%	1,23%	0,05%	0,06%	-0,25%	1,39%	0,56%
verandering omslag: procentueel (2)	%	5,07%	2,05%	0,08%	0,10%	-0,42%	2,32%	0,94%
waterschap van de Linge								
kosten in de planperiode 2002-2006	f 1.000,-	2407	1383	137	252	0	574	61
gemiddelde kosten per jaar	f 1.000,-	602	346	34	63	0	144	15
verandering omslag: absoluut	f 1.000,-	105	90	22	63	0	-74	4
verandering omslag: procentueel (1)	%	1,37%	1,17%	0,29%	0,82%	0,00%	-0,96%	0,05%
zuiveringsschap Rivierenland								
kosten in de planperiode 2002-2006	f 1.000,-	36213	800	3309	13669	3575	14560	300
gemiddelde kosten per jaar	f 1.000,-	9053	200	827	3417	894	3640	75
verandering heffing: absoluut	f 1.000,-	2207	107	109	471	0	1533	-14
verandering omslag: procentueel (1)	%	2,00%	0,10%	0,10%	0,40%	0,00%	1,4%	nihil

Tabel 7.2: Financiële consequenties van het IWGR-2 voor het totale riviereengebied per waterschap en per thema.

Bijlage 1

Verklarende woordenlijst

<i>Drooglegging:</i>	De verticale afstand tussen het maaiveld en de waterspiegel in een watergang.
<i>Gezamenlijke waterschappen in het Gelders rivierengebied:</i>	Polderdistrict Betuwe Polderdistrict Groot Maas en Waal Polderdistrict Tieler- en Culemborgerwaarden Waterschap Van de Linge Zuiveringsschap Rivierenland
<i>Kwaliteitsbaggeren:</i>	Baggeren verder dan het leggerprofiel met als doel de waterkwaliteit te verbeteren. De kwaliteit van de baggerspecie kan variëren van klasse 0 tot en met klasse 4.
<i>Kwantiteitsbaggeren:</i>	Baggeren tot het leggerprofiel om voldoende afwatering te garanderen. De kwaliteit van de baggerspecie kan variëren van klasse 0 tot en met klasse 4.
<i>Ontwateringsdiepte:</i>	De verticale afstand tussen het maaiveld en de hoogste grondwaterstand tussen de ontwateringsmiddelen (watergangen, drains).
<i>Prestatiedoelstelling:</i>	Beschrijving van de voorgenomen inspanning van een bepaalde actor om een bepaalde systeemdoelstelling te kunnen bereiken, bestaande uit een beschrijving van de inspanning, de actor alsmede plaats en tijdstip van de inspanning.
<i>Saneringsbagger:</i>	Baggerspecie die vrijkomt bij de sanering van ernstige verontreinigde waterbodemplaat (klasse 4).
<i>STOWA-beoordelingssystematiek:</i>	Door de STOWA opgestelde beoordelingssystematiek voor stromende wateren; sloten; kanalen; meren en plassen; zand-, grind- en kleigaten.
<i>Systeemdoelstelling:</i>	Beschrijving van de gewenste toestand van een watersysteem, bestaande uit de gewenste situatie, omvang en tijdstip waarop de gewenste situatie wordt bereikt.
<i>Watersysteem:</i>	Samenhangend geheel van oppervlaktewater, grondwater, waterbodemplaat, oevers en technische infrastructuur. Inbegrepen zijn de voorkomende levensgemeenschappen en alle fysisch-chemische en biologische interacties.

Bijlage 2

Lijst met gebruikte afkortingen

ABB:	Actief Bodembeheer
AGOR:	Actueel Grond- en Oppervlaktewater Regiem
GGOR:	Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regiem
HEN:	Hoogste Ecologisch Niveau voor wateren met functie V: Waternatuur van het hoogste ecologische niveau
LNC-waarden:	Waarden op gebied van Landschap, Natuur en Cultuurhistorie.
MTR:	Maximaal Toelaatbare Risico, zijnde het minimumniveau voor de waterkwaliteit op korte termijn
RWZI:	Rioolwaterzuiveringsinrichting
SED:	Specifiek Ecologische Doelstelling voor wateren met functie V: Waternatuur van het hoogste ecologische niveau
STOWA:	Stichting voor Toegepast Onderzoek Waterbeheer
TOP:	Tijdelijke Opslagplaats voor baggerspecie
VR:	Verwaarloosbaar Risico, zijnde de landelijke streefwaarde voor de waterkwaliteit op lange termijn.
Wbb:	Wet bodembescherming
EVZ:	Ecologische Verbindingszone

Bijlage 3

Vertegenwoordiging in de klankbordgroep IWGR-2

Dienst Midden-Betuwe

Gelderse Milieufederatie

Gemeente Arnhem

Gemeente Culemborg

Gemeente Overbetuwe

Gemeente Nijmegen

Gemeente Zaltbommel

GLTO

Inspectie Milieuhygiëne

Kamer van Koophandel

LNV Directie Oost

Sportvisserij Belang Gelderland

Projectbureau Knooppunt Arnhem Nijmegen (KAN)

Provincie Gelderland

Recreatieschap Gelders Rivierengebied

Rijkswaterstaat Oost Nederland

Staatsbosbeheer

Stichting Gelders Landschap

Waterbedrijf Gelderland

Bijlage 4 Toelichting op 'De Nieuwe Ruimtelijke Schetskaart'

(Geomorfologische) eenheid	Kenmerk	Natuurlijk waterbeheer	Inrichtingsprincipe
<i>Komgronden</i>	Laag gelegen gebieden waar ontwikkelingen zijn gericht op het vergroten van de berging van oppervlaktewater: nat in de winter, wisselend nat en droog in de zomer, slechte infiltratie.	Waterbuffering: Gebiedsgericht positioneren van ruimtelijke functies die kunnen worden gecombineerd met waterberging. Afsluiten van privaatrechtelijke overeenkomsten met grondeigenaren met als doel het realiseren van berging in perioden van piekafvoeren. Intensieve functies (wonen, infrastructuur, bedrijvigheid) moeten zich aan de peilwisselingen en bergingsfunctie aanpassen. Dit zal extra investeringen vragen. In dit gebied is water sterk bepalend voor de inrichting.	Geen infiltratie: wel berging van piekafvoeren en eventueel water uit andere gebieden of uit de tussenboezem in het oppervlaktewater; eventuele groene zuivering in moerassen. Veiligstellen door planologische en juridische bestemming; verweven van functies waar mogelijk; inpasbaarheid van niet-waterbelangen; versterken door bundeling water- en natuurbeleidsdoelen.
<i>Oeverwal</i>	Hoger gelegen intensief gebruikte gebieden voor wonen, fruitteelt en andere vormen van intensieve landbouw, bedrijvigheid en infrastructuur. Aanvoer van oppervlaktewater kan alleen via kleine gemalen. Water geeft de randvoorwaarden voor ontwikkeling weer.	Waterordering: Het doel in dit gebied is met name het veiligstellen van de afvoer, en in beperkte mate het verzorgen van de aanvoer.	Een oeverwal heeft een zandige ondergrond en is daardoor geschikt voor infiltratie van het neerslagoverschot; zonerings van functies langs de aanvoerwatergangen (van voedselarm naar voedselrijk); geen berging of groene zuivering; afvoer van water door vuilwatergangen richting tussenboezem. Afstemmen en inspelen op ruimtelijke ontwikkelingen; vergunningen en ontheffingenbeleid; compensatievereisten bij inrichtingen.
<i>Stuwwal</i>	Stuwwallen zijn kwetsbaar wat intrekend vuil water betreft. Zij zijn geschikt voor natuur, recreatie en intensieve functies op voorwaarde dat er geen lozing plaatsvindt.	Infiltratiegebied.	Infiltratie in nagenoeg het gehele gebied. Zonerings van functies langs de afvoerwatergangen (voedselarm naar voedselrijk); als infiltratie niet werkt, stimuleren van vasthouden water in bekkens of watergangen. Opkomend kwelwater gebruiken voor natuurontwikkeling. Stimulering van activiteiten; inspelen op ruimtelijke ontwikkelingen; vergunningen en ontheffingenbeleid.
<i>Kwelgebied</i>	In deze gebieden komt diepe kwel met water van zeer goede kwaliteit op. Dit geeft mogelijkheden voor bijzondere gebruiksdoelen, zoals de natuur. In een aantal gebieden (vooral in de Betuwe) wordt de kwel beperkt door de aanwezigheid van een kleipakket.	Natuur & drinkwater.	Het kwelwater vasthouden in het gebied en de aanvoer van gebiedsvreemd water beperken. Opvang van het kwelwater zoveel mogelijk in natuurgebieden; voorzieningen voor winning van het kwelwater voor drinkwater.
<i>Uiterwaarden</i>	Buitendijks gelegen gebieden met de functies landbouw en natuur. Veel gebieden worden in het kader van ruimte voor de rivier heringericht om de bergingen doorstroomcapaciteit te vergroten, vaak in combinatie met natuurontwikkeling.	Rivierafvoer.	Kwel-neutraal. Geen afgravingen om ongewenste kweltoename of wegzijging binnendijks te voorkomen.
<i>Stedelijke gebieden</i>	Gebieden met veel verhard oppervlak, afvoer van regen vindt plaats via rioolstelsels.	Kwaliteit leefomgeving.	Is afhankelijk van de ondergrond. Het streven is de opvang van regenwater van rioolstelsels af te koppelen en dit te infiltreren, of in een bergingsbassin op te vangen.

Bijlage 5

Functies en doelstellingen

FUNCTIE	KWALITEITSDOELSTELLING	KWANTITEITSDOELSTELLING
BASISNIVEAU voor alle wateren	chemische basiskwaliteit die voldoet aan de grenswaarden volgens beleid Rijk en Provincie en ecologische basiskwaliteit op het 'middelste ecologische niveau (STOWA)' *	meest optimale grond- en oppervlaktewatersituatie van alle functies +
Gebiedsfuncties		
landbouw	laag zoutgehalte in gebieden met tuinbouwconcentratie +	gewenste drooglegging bij het basispeil en beperken wateroverlast tot vastgestelde inundatierisico +
landbouw en niet kwel afhankelijke landnatuur	stand-still beginsel +	waterhuishoudkundig systeem allereerst gericht op natuur: stand-still beginsel, ontwateringsdiepte met aanvaardbare risico's voor wateroverlast op een zo groot mogelijk deel van de landbouwgronden +
landbouw en kwelafhankelijke landnatuur	stand-still beginsel +	waterhuishoudkundig systeem allereerst gericht op natuur: stand-still beginsel, ontwateringsdiepte met aanvaardbare risico's voor wateroverlast op een zo groot mogelijk deel van de landbouwgronden, met een dicht net van ontwateringmiddelen +
land- en waternatuur van het hoogste ecologische niveau	'hoogste ecologische kwaliteit (STOWA)', uitsluiten nadelige invloed menselijk handelen*	voor natuur gewenste grond- en oppervlaktewatersituatie: stand still beginsel +
stedelijk gebied	-	gewenste drooglegging bij het basispeil en beperken wateroverlast tot vastgestelde inundatierisico +
Gebruiksfuncties		
openbare drinkwatervoorziening	grondwater als basis voor de drinkwatervoorziening *	totale grondwatergebruik minder dan met verwaarloosbare effecten uit watersysteem kan worden gewonnen +
watervoorziening bedrijven	grondwater als basis voor de watervoorziening voor bedrijven *	totale grondwatergebruik minder dan met verwaarloosbare effecten uit watersysteem kan worden gewonnen +
zwemwater	provinciale eisen t.o.v. waterkwaliteit op basis WVO en WHVZ *	voldoende en veilig water +
landschap en cultuurhistorie	-	-
waterrecreatie	provinciale eisen t.o.v. waterkwaliteit op basis WVO *	voldoende en veilig water +
scheepvaart	-	voldoende en veilig water +

* = Koers Zuiveringsschap Rivierenland, Strategisch plan 2000-2010

+ = Waterhuishoudingsplan Gelderland, voor de jaren 1996-2000

Bijlage 6

Verspreide waardevolle wateren en natuur

HEN wateren = wateren met het Hoogste Ecologische Niveau

SED wateren = wateren met een Specifiek Ecologische Doelstelling

Nummer IWGR-2	Naam	Status WHP 1996-2000	Status	Watertype
1	Oude Rijn (bij Lienden)	Verspreid waardevol water	SED	Oude rivierloop
2	Gebied bij Eldik	Geen	SED	Slotenstelsel
3	Hemmen	Grondwaterreserveringsgebied	SED	Slotenstelsel/Oude rivierloop
4	Wielen ten zuiden van Haalderen	Geen	SED	Wiel
5	Wiel 96, Elden - De Pas	Functie II	SED	Wiel
6	Wiel 97, AZ aan Huissense Dijk	Geen	SED	Wiel
7	Sloten Zoelense- Rijswijkse- en Ommerensche Veld	Weidevogelgebied	SED	Slotenstelsel
8	Kloosterwiel (zaltbommel)	Geen	SED	Wiel
9	Donkaardswiel (hedel)	Geen / EVZ	SED	Wiel
10	Terreinen bij Hernen (Kasteel Hernen gracht/ Hernense Bos)	Verspreid waardevol water	HEN	Slotenstelsel
11	Heerlijkheid Leur (leur)	Functie II	SED	Slotenstelsel
12	Balgoyse wetering (wijchen)	Verspreid waardevol water	SED	Sloten en weteringen
13	Duivelswaai (weurt)	Functie II	SED	Wiel
14	Gebied ten noorden van Bergharen (bergharen)	Functie II	SED	Slotenstelsel
15	Wijchens Meer (wijchen)	Verspreid waardevol water	SED	Sloten en weteringen
16	Nieuwe Wiel bij de oude Dijk (dreumel)	Geen	SED	Wiel
17	Eendenkooi, omgeving oude Maasdijk (dreumel)	Geen	SED	Eendenkooi
18	Wielen kattengat bij sluis Moordhuizen (alphen)	Functie II / EVZ	SED	Wiel
19	Meidijksche Wielen (aalst)	Functie V	HEN	Wiel
20	Erpenwaai (heumen)	EVZ	HEN	Wiel
21	Moespotsche Waai (weurt)	Geen	SED	Wiel
22	Spijkswiel (appeltern)	Geen	SED	Wiel
23	Steenkamp (heumen)	Geen	SED	Wiel
24	Wiel 5 (ewijk)	Geen	SED	Wiel
25	Wiel 9 (winssen)	Geen	SED	Wiel
26	Oude, kleine, Groote Wiel Munnikenland (brakel)	Geen	HEN	Wiel
27	Drielse Wetering (velddriel)	Drinkwaterzoekgebied	SED	Sloten en weteringen
28	De Siep (groesbeek)	Geen	SED	Beek
29	Sloten Neder- en Overasseltse Broek (heumen)	Geen	SED	Sloten en weteringen
30	Haterstsche en Overasseltsche Vennen (wijchen)	Functie III	SED	Ven
31	Hernens Meer (hernen)	Geen	HEN	Oude rivierloop
32	Capreton (zaltbommel)	Verspreid waardevol water	SED	Sloten en weteringen
33	Filosofenbeek (beek-ubbergen)	Functie V	HEN	Beek
34	Refeter (beek-ubbergen)	Functie V	HEN	Beek
35	Bronnen Kasteelselaan (beek-ubbergen)	Functie V	HEN	Beek
36	Heiligbronnnetje (beek-ubbergen)	Functie V	HEN	Beek
37	Beekstroom (beek-ubbergen)	Functie V	HEN	Beek

Nummer	Naam	Status WHP 1996-2000	Status	Watertype
IWGR-2				
38	Bronnen Hondenberg (beek-ubbergen)	Functie V	HEN	Beek
39	Oorsprong (beek-ubbergen)	Functie V	HEN	Beek
40	Forellenhof en Elze (beek-ubbergen)	Functie V	HEN	Beek
41	Bronnen Vossenbergh (beek-ubbergen)	Functie V	HEN	Beek
42	Bronnen Wylerberg (beek-ubbergen)	Functie V	HEN	Beek
43	Leemput (beek-ubbergen)	Functie V	HEN	Stagnant water/Leem/kleiput
44	Heksendans (beek-ubbergen)	Functie V	HEN	Stagnant water
45	Bovenloop Groesbeek (groesbeek)	Drinkwaterzoekgebied	SED	Beek
46	Ooijsgraaft (beek-ubbergen)	Functie V	HEN	Oude rivierloop
47	Wijchens Ven (wijchen)	Verspreid waardevol water	HEN	Oude rivierloop
48	Woezerikse Leigraaf/sloten Wezelsche Broek (wijchen)	Verspreid waardevol water	SED	Sloten en wettingen
49	Zeelandse Wetering - Ooijpolder (millingen)	meest waardevolle waternatuur	SED	Sloten en wettingen
50	Grenswetering - Ooijpolder (millingen)	Geen	SED	Sloten en wettingen
51	Het Meer/Wylermeer (beek-ubbergen)	Geen	SED	Sloten en wettingen
52	Plas Groenlanden Ooijpolder (beek-ubbergen)	Functie V	SED	Leem/kleiput
53	De Bruuk (groesbeek)	Functie V	SED	Slotenstelsel
54	Sloten het Laagveld, Elzent (bergharen)	Functie II	SED	Slotenstelsel
55	Komgronden Waardenburg/Het Broek	Geen	SED	Slotenstelsel
56	Wiel Haaften/Wielen bij Tuil*	Geen	SED	Wiel
57	De Steendert	Drinkwaterzoekgebied/ Weidevogelgebied	SED	Sloten en wettingen
58	Waaij Zijderveld	Functie II	SED	Wiel
59	Galgenwiel	Functie II	SED	Wiel
60	Grote Wiel, Rump	Geen	SED	Wiel
61	Koornwaard, Heukelum	Geen	SED	Wiel
62	Kraaiewiel, Asperen	Functie II	SED	Wiel
63	Plas in de Boomgaard	Geen	SED	Wiel
64	Linge Tiel - Gorkum	Functie II	SED	Kleine rivier
65	Diefdijk	Functie II	SED	Slotenstelsel
66	Landgoed Marienwaard/Noordenhoek	Functie II	SED	Slotenstelsel
67	Kooihoeve	Functie II	SED	Slotenstelsel
68	Fort Nieuwe Steeg Herwijnen	Geen	SED	Slotenstelsel
69	Oude put van Nuenen	Globale EVZ	SED	Leem/kleiput
70	Het Beesdse Veld	Geen/Functie II	SED	Slotenstelsel
71	Sloten Nieuwe Zuiderlingedijk	Functie V	SED	Slotenstelsel
72	Regulieren	Functie II	SED	Slotenstelsel
73	Culemborgse Vliet - Diefdijkzone	Verspreid waardevol water	SED	Sloten en wettingen

Bijlage 7 Toelichting streefpeilen Over-Betuwe

Inleiding

Artikel 23 lid 5 van de Verordening Waterhuishouding Gelderland (Vwg) biedt het algemeen bestuur de mogelijkheid om in het beheersplan streefpeilen vast te stellen voor de oppervlaktewateren waarvoor geen peilbesluit hoeft te worden vastgesteld. Voor beheersplan dient gelezen te worden 'het waterbeheersplan', ergo het IWGR-2. Uit de bijlage zoals genoemd in het eerste lid van artikel 23 van de Vwg blijkt dat het polderdistrict Betuwe streefpeilen moet vastleggen voor het deelgebied Over-Betuwe. Dit deelgebied kenmerkt zich door diverse ruimtelijke ontwikkelingen die nopen tot aanpassing van de bestaande streefpeilen. Hierna is een uiteenzetting gegeven over de status van streefpeilen. Daarnaast is voor de gebieden waar wijzigingen in die peilen voorzien zijn, het waarom en de inhoud van de verandering aangegeven, evenals de verwachte realisatietermijn. Voor de Over-Betuwe wordt daarom gebruik gemaakt van de mogelijkheid die artikel 23 van de Vwg biedt. Voor andere gebieden in het Gelders Rivierengebied waar streefpeilen dienen te worden vastgelegd worden afzonderlijke besluitvormingsprocedures gevolgd.

In de hieronder niet nader aangeduide gebieden in de Over Betuwe zijn er geen planologische ontwikkelingen of wijzigingen in het grondgebruik die aanleiding geven tot een wijziging van het streefpeil. Dit betekent dat deze peilvakken een streefpeil hebben en houden dat is afgestemd op de drooglegging die nodig is voor het huidige gebruik.

Streefpeilen

In de Vwg wordt nadrukkelijk verschil gemaakt tussen gebieden waarvoor een peilbesluit en een streefpeil vastgesteld dient te worden. Dit vindt zijn oorsprong in het provinciale waterhuishoudkundig beleid dat er vanuit gaat dat het peilbesluit in de lage delen van Gelderland het instrument is om het waterhuishoudkundig beheer tegen het licht te houden. In een peilbesluit wordt een brede afweging gemaakt van belangen die een relatie hebben met het waterpeil. Voorwaarde is wel het een volledig beheersbaar gebied betreft. Daar waar het waterpeil niet volledig beheersbaar is, wordt gesproken over streefpeilen. Eenvoudig gezegd: voor de handhaving van peilen in het kader van een peilbesluit geldt een resultaatsverplichting, in het kader van streefpeilen een inspanningsverplichting. De streefpeilen van deelgebied Over-Betuwe zijn weergegeven op kaart 8.

Beschrijving waterbeheer van peilvakclusters met streefpeilen waar wijzigingen gaan optreden

Landinrichtingsproject Over-Betuwe-Oost, oostelijke kom.

In het kader van het landinrichtingsproject Over Betuwe Oost is ter verbetering van de waterhuishouding een waterlopenplan opgesteld. Dit waterlopenplan is zodanig ontworpen dat zo goed mogelijk wordt tegemoet gekomen aan de wensen die vanuit landbouwkundig oogpunt dan wel in verband met natuur- en landschapswaarden aan het waterhuishoudkundig voorzieningsniveau worden gesteld. Om het oppervlaktewaterpeil in aan- en afvoersituaties te kunnen sturen, worden stuwen geplaatst. Deze stuwen zorgen in een bepaald afwateringsgebied voor het op peil houden van het water zodanig dat gemiddeld wordt voldaan aan de droogleggingseis van ongeveer mv. -0,60 m gemiddeld in het peilvak. Echter, in het onderhavige gebied is relatief veel hoogteverschil aanwezig tussen de oeverwallen en de kommen. Hierdoor kan op de oeverwallen in veel gevallen geen water worden aangevoerd. Daarom zal de drooglegging in die gebieden groter zijn dan de gewenste drooglegging.

In de winter, waarbij de stuwpeilen 0,20 m lager worden ingesteld, vormt dat peil de voorwaarde om te kunnen voldoen aan de droogleggingseis van ongeveer mv. -0,80 m in de afvoersituatie.

Als gevolg van de nieuwe peilen in het landinrichtingsgebied Over-Betuwe Oost en de doorsnijding van het gebied door de Betuweroute, wijzigt het peil ten westen van Bemmelse Zeeg, gelegen tussen Bemmelse Zeeg, ten noorden van de Betuweroute, kan het maximale peil NAP +8,20 m worden. Voorzien wordt dat de nieuwe waterhuishoudkundige situatie eind 2002 zal worden gerealiseerd.

Schuytgraaf (Arnhem)

Voor de VINEX-locatie Schuytgraaf, ten westen van Arnhem zuid, is een waterhuishoudkundig plan opgesteld. In dit plan zijn de randvoorwaarden voor het de waterhuishouding en daarmee de oppervlaktewaterpeilen vastgelegd in relatie tot de nieuwe functie van het gebied. Als uitgangspunt voor het toekomstig woongebied Schuytgraaf geldt dat het een zo veel mogelijk zelfvoorzienend systeem is, waarbij de wateraanvoer beperkt blijft. Het gebied kent twee afzonderlijke peilgebieden. Aan de uiterste westzijde van de

Schuytgraaf is een smalle natte zone gepland met een maximum peil van NAP +7,35 m. Het andere peilgebied is het toekomstig woongebied dat 's zomers een maximum peil van NAP +7,35 m en een minimum peil van NAP +6,75 m heeft. Overtollig water wordt afgevoerd via de Eldensche Zeeg. 's Winters wordt er naar gestreefd het peil niet hoger te laten komen dan NAP +7,20 m. Voorzien wordt dat de nieuwe waterhuishoudkundige infrastructuur vanaf 2002 tot 2010 in fasen zal worden gerealiseerd.

Waalprong (Nijmegen)

Dit betreft het gebied dat aan de zuidzijde wordt begrensd door de Waal, aan de oostzijde door de gemeente Bommel, aan de noordzijde door knooppunt Ressen en aan de westzijde de bestaande kern Oosterhout. Voor deze VINEX-locatie is het structuurplan Land over de Waal opgesteld. In overleg met de waterbeheerders is invulling gegeven aan de waterhuishoudkundige hoofdstructuur die vervolgens is vertaald in bestemmingsplannen. Op deze wijze is het waterbeheer ingebed in de ruimtelijke ordening. Uitgangspunt voor het watersysteem in de Waalprong is het duurzaam omgaan met water. De plassen zijn binnen het duurzaam watersysteem nodig voor de buffering van schoon water op seizoenstijdschaal. Zij dienen als buffer om de watergangen in en rond de woongebieden op peil te houden en om de afvoer naar het omringende landelijke gebied te beperken. Bufferbeheer gaat gepaard met peilfluctuaties. Deze schommelingen moeten tot een aanvaardbaar niveau worden beperkt in verband met de afwerking van de oevers en de belangen van andere functies (wonen, recreatie en natuur). Binnen de woongebieden is sprake van een flexibel peilbeheer binnen nauwe grenzen blijven de peilschommelingen beperkt.

Het Waalpronggebied is onder te verdelen in vier gebieden, t.w. het centrale plassegebied en de deelsystemen 'Stadseiland', 'Oosterhout' en 'Ressen'. Voor het geheel geldt een maximum streefpeil van NAP +8,00 m. Voor het plassegebied geldt geen minimum streefpeil. Voor de overige gebieden wordt een minimum streefpeil, van NAP +7,60 m aangehouden. Voorzien wordt dat de nieuwe streefpeilen vanaf 2002 in fasen wordt ingevoerd.

Westeraam (Elst, gemeente Overbetuwe)

De VINEX-locatie Westeraam (gemeente Overbetuwe) is een te ontwikkelen woongebied aan de oostzijde van Elst. Aan de noordzijde wordt het begrensd door de Linge, aan de oostzijde door de A325, aan de westzijde door bedrijventerrein 'De Aam' en aan de westzijde door de huidige bebouwde kom van Elst. In het waterhuishoudkundig plan zijn de

randvoorwaarden voor het de waterhuishouding en daarmee de oppervlaktewaterpeilen vastgelegd in relatie tot de nieuwe functie van het gebied. Vervolgens is het bestemmingsplan vastgesteld dat de ruimtelijke functies weergeeft. Het streefpeil in het gebied is maximaal NAP +7,60 m en minimaal NAP +7,80 m. Een kleine strook die aan de Linge grenst en voornamelijk een landbouwkundige functie behoudt is gekoppeld aan het Lingepeil dat een zomerpeil heeft van NAP +7,40 m en een winterpeil dat ca. 0,20 m lager ligt. Voorzien wordt dat de nieuwe waterhuishoudkundige infrastructuur vanaf 2002 in fasen wordt gerealiseerd.

Onder de noemer uitbreiding 'bedrijventerrein De Aam' te Elst (gemeente Overbetuwe) valt behalve de uitbreiding ook een herziening van het peil van het bestaande bedrijventerrein. In het waterhuishoudkundig plan, dat ten grondslag zal liggen aan het bestemmingsplan, is voorzien in een streefpeil van de Aamse Plas van maximaal NAP +8,10 m. De rest van het gebied heeft een streefpeil van minimaal NAP +7,60 m en maximaal NAP +7,80 m.

Overdracht waterbeheer Arnhem-zuid

Het gebied Arnhem-Zuid heeft een bijzondere positie in het beheersplan. Het waterkwantiteitsbeheer wordt in elk geval tot de datum dat reorganisatie van het waterschapsbestel in het Gelders Rivierengebied zijn beslag krijgt, uitgevoerd door de gemeente Arnhem. Vanaf een door GS te bepalen datum zal het oppervlaktewaterkwantiteitsbeheer overgaan naar het nieuw te vormen waterschap Vierstromengebied. Omdat het moment van overgang naar verwachting is gelegen binnen de looptijd van het IWGR-2, is ervoor gekozen om de streefpeilen van Arnhem-Zuid mee te nemen in het IWGR-2. Hiermee wordt direct voldaan aan de verplichting van de waterbeheerder om streefpeilen vast te leggen in het beheersplan. Deze peilen wijken niet af van de thans door de gemeente Arnhem gehanteerde peilen.

Bijlage 8

Leeswijzer bij de tabellen 7.1 en 7.2

In de tabel 7.1 zijn de financiële consequenties van de maatregelen in het kader van IWGR-2 vermeld. Deze financiële consequenties, berekend per deelnemende waterschap, zijn weergegeven in tabel 7.2. In onderstaande tekst wordt in eerste instantie ingegaan op de inhoud van de verschillende regels in beide tabellen en daarna wordt de gevolgde berekeningswijze uitgelegd.

Kosten in de planperiode 2002-2006

Omschrijving:

Op de eerste regel van de tabellen staan de exploitatiekosten van IWGR-2 vermeld per thema, in totaliteit voor het Rivierengebied (tabel 7.1) alsmede per waterschap (tabel 7.2). Zij hebben betrekking op de gehele planperiode 2002-2006.

Berekening:

De kosten die hier genoemd zijn, zijn berekend door voor de periode 2002-2006 de kapitaallasten (afschrijving en rente) van de investeringen te berekenen (conform de methodiek zoals die bij de individuele waterschappen gebruikelijk is) en rekening te houden met de jaarlijkse onderhoudskosten. Opgemerkt wordt dat bij het zuiveringsschap Rivierenland de bijdragen in het kader van IWGR-2 in de exploitatie worden verantwoord. De betreffende investeringen en onderhoudskosten zijn opgenomen in de lijst van IWGR maatregelen per waterschap. Daarbij is tevens rekening gehouden met de aldaar genoemde retourperiode van de investeringen en het aandeel van de kwantiteitschappen en de kwaliteitsbeheerder in de verschillende maatregelen zoals die in onderling overleg zijn overeengekomen. Daar waar de maatregelen leiden tot extra inzet of inhuur van personeel, is ook met deze kosten rekening gehouden.

Voor wat betreft de rente is per waterschap rekening gehouden met het begrote rentepercentage. De investeringen en kosten voor onderhoud zijn gebaseerd op prijspeil 2001. Omdat zowel de investeringen als de onderhoudskosten ramingen zijn is er verder geen rekening gehouden met inflatie.

Gemiddelde kosten per jaar

Omschrijving:

Op regel twee van beide tabellen staan de gemiddelde jaarlijkse exploitatiekosten vermeld van de verschillende

thema's in totaliteit voor het Rivierengebied (tabel 7.1) en per waterschap (tabel 7.2). De bedragen moeten vermenigvuldigd worden met f 1.000,-.

Berekening:

De exploitatiekosten over de planperiode 2002-2006 zijn gedeeld door vier om de gemiddelde kosten per jaar van de planperiode te bepalen.

Verandering omslag absoluut

Omschrijving:

Regel drie heeft betrekking op de verhoging van de jaarlijks te ontvangen waterschapslasten om zo de kosten van het IWGR-2 te kunnen financieren. Ook deze bedragen moeten worden vermenigvuldigd met f 1.000,-.

Berekening:

De jaarlijkse kosten van het IWGR-2 leiden tot een stijging van de te ontvangen waterschapslasten. Daarbij is rekening gehouden met het feit dat sommige kosten van maatregelen in het huidige IWGR-1 en dus ook in de huidige meerjarenraming zijn opgenomen. Vervolgens is de gemiddelde jaarlijkse stijging van de te ontvangen waterschapslasten berekend. De onderverdeling naar thema heeft plaatsgevonden door de in IWGR-1 opgenomen maatregelen per thema te vergelijken met IWGR-2 en vervolgens de verandering in de omslag procentueel over de thema's te verdelen.

De financiële consequenties van het nieuwe IWGR-2 beleid hebben ook gevolgen voor de omslagheffing bij de kwantiteitsbeheerders alsmede het tarief per vervuilingseenheid bij het zuiveringsschap Rivierenland. Daarbij zijn er twee methoden om de resultaten weer te geven.

Verandering omslag: procentueel (1)

Verandering omslag: procentueel (2)

Toename omslag: procentueel (1)

Omschrijving:

Op regel vier staat de gemiddelde jaarlijkse extra omslag vermeld uitgedrukt in een percentage van de totale omslag van de waterkwantiteitsbeheerder (dus *inclusief* de kosten van de waterkeringszorg).

Op deze manier wordt aangesloten bij de stijgingspercentages zoals die in de vierde workshop aan de bestuurders en andere belangstellenden zijn gepresenteerd.

Berekening:

De gemiddelde procentuele stijging van de totale omslag in de jaren 2002-2006 rekening houdend met het “oude” IWGR-1 is vergeleken met de gemiddelde procentuele stijging van de totale omslag in dezelfde periode rekening houdend met IWGR-2. Op basis hiervan is het extra stijgingspercentage van de totale omslag berekend. Dit percentage is vervolgens in de verhouding van de jaarlijks gemiddelde extra omslag per thema ten opzichte van de totale jaarlijkse gemiddelde extra omslag verdeeld over de thema's.

Toename omslag: procentueel (2)**Omschrijving:**

Op deze regel staat de gemiddelde jaarlijkse extra omslag vermeld uitgedrukt in een percentage van de totale omslag van de waterkwantiteitsbeheerder (dus *exclusief* de kosten van de waterkeringszorg).

Berekening:

De gemiddelde procentuele stijging van de omslag van het waterkwantiteitsbeheer in de jaren 2002-2006 rekening houdend met het “oude” IWGR-1 is vergeleken met de gemiddelde procentuele stijging van de omslag van het waterkwantiteitsbeheer in dezelfde periode rekening houdend met IWGR-2. Op basis hiervan is het extra stijgingspercentage van de omslag van het waterkwantiteitsbeheer berekend. Dit percentage is vervolgens in de verhouding van de jaarlijks gemiddelde extra omslag per thema ten opzichte van de totale jaarlijkse gemiddelde extra omslag verdeeld over de thema's.

Zoals blijkt uit de stijgingspercentages heeft het IWGR-2 bij de drie polderdistricten betrekking op ongeveer de helft van het begrotingstotaal en bij het Waterschap Van de Linge en het Zuiveringsschap Rivierenland op nagenoeg de gehele begroting. Vandaar dat bij hen alleen de stijgingspercentages conform “procentueel (1)” zijn weergegeven.

Bij de bepaling van de financiële consequenties voor het Rivierengebied als geheel (Totale kosten waterkwantiteit- en waterkwaliteitsbeheer) is op basis van de additionele omslag en de stijgings-percentages procentueel (1) en (2) een gewogen gemiddeld stijgingspercentage bepaald.

Integraal Waterbeheersplan Gelders Rivierengebied

Polderdistrict Betuwe

Polderdistrict Groot Maas en Waal

Polderdistrict Tieler- en Culemborgerwaarden

Waterschap Van de Linge

Zuiveringsschap Rivierenland

Augustus 2001